

Umebrå

Tid: 2026-06-09, kl. 15.00 – 16.30

Fysiskt möte, KS sammanträdesrum

Närvarande:

Hans Lindberg, Michael Rystedt, Anders Ågren, Moa Brydsten, Peter Vigren, Ari Leinonen, ~~Andreas Lundgren, Helena Smith,~~ Janet Ågren, Maria Lindvall, Tobias Holmbom, ~~Isabel Riedt,~~ Mariam Salem, Christina Bernhardsson, ~~Stefan Nordström, Alex Nilsson,~~ Veronika Kerr, ~~Lena Karlsson Engman, Åsa Bäckström,~~ Joline Göttfert, Ann-Christine Gradin, ~~Stefan Hildingsson,~~ Nicklas Wallmark, ~~Maria Falck, Annika Kjellson Lind, Rune Brandt,~~ Jenny Skarstedt, ~~Pernilla Henriksson, Karolina Lundqvist,~~ Eva-Lena Fjällström, Vanja Östman, Linnea Persson, Leif Lundin, Per Söderberg, Anette Andersson.

Ärende:	Omfattning/notering:	Föredragande:
Föregående möte	Anteckningar från föregående möte godkändes.	Hans Lindberg
Inledning	Dagens tema utifrån årshjulet: ANDTS.	Cecilia Ravry
Lägesbild från polisen	Brännbollsryan som ägt rum under helgen anses ha förlöpt som förväntat utifrån läget med många personer samlade på festivalområdet. Hög berusningsgrad samt anmälan om misshandel, en våldtäkt, sexuella ofredanden samt stölder. Medlemmar från ett musikband har blivit polisanmälda för hets mot folkgrupp. En LOS-insats (Lokal operativ insats) utfördes mot en verksamhet på området där verksamheten efter tillsynen fick stänga ned och lämna platsen. Ökat tryck på utredningssidan på grund av ökning i antal anmälda brott om misshandel i anknytning till krogarna. Trycket på utredningsenheten ökar ofta under vår och sommar. Polisen kommer att öka närvaron på digitala arenor, bland annat TikTok. Våren har medfört en högre grad av motorburen problematik och allmänheten upplever ofta störande hög musik. Platser där detta sker	Michael Rystedt

	varierar och vid avhysning från en plats flyttas oftast problematiken till en annan plats. Medial uppmärksamhet kring rekryteringsförsök vid idrottsplatser. För polisen är det inte ett nytt fenomen utan rekrytering sker på olika offentliga platser där unga befinner sig. Fördelen med massmedialt intresse är att det kan engagera föreningar och föräldrar. Föräldrainformation ”En viktig kväll för ditt barn” var mycket uppskattat och välbesökt. Flera verksamheter från kommunen samt polisen informerade föräldrar och andra vuxna om vad de bör vara uppmärksamma på samt var de kan få stöd. ANDTS Alkohol: Lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) har ett mycket bra samarbete med Tillnyktringsenheten (TNE) på regionen. Ett samarbete där omhändertagna får vård i stället för att föras till tillnyktringscell hos polisen. Narkotika: Kokain är en drog som fortsatt är utbredd i Umeå. Kokain är en dyr drog vilket innebär att det ofta används av andra individer än dem polisen har på sin radar. I övrigt är cannabis mest vanligt. Dopning: Dopning arbetar polisen inte med kontinuerligt utan vid misstanke om brott och då i samarbete med idrottsanläggningar. Tobak: Lokal operativ samverkan (LOS) agerar när de får tips om försäljning av icke tillåten tobak. Vejp är vanligt bland unga liksom det vita snuset, vilket kan vara en ingång till grövre narkotika.	
--	--	--

	Spel om pengar: Spelberoende kan ofta leda till kriminalitet, för att betala skulder och för att kunna fortsätta med sitt spelande. Bedrägerier utförs ofta av personer som har stora skulder. Det behöver pratas mer om S:et i ANDTS. Många människor har ett spelberoende som kan leda till kriminalitet	
Lägesbild från kommunen.	Kvantitativ och kvalitativ lägesbild från kommunen Övergripande statistik från folkhälsoundersökningar som Strategisk utveckling utför. Jämlika liv skickas ut till ett urval av kommuninvånare över 16 år samt Unga enkäten som går ut till ungdomar mellan 13-18 år. Intressant från lägesbilden: • andelen unga som inte dricker alkohol har ökat • oroande att 1% flickor och 2% pojkar svarar att de ofta åkt bil med berusad förare • färre rökare i samtliga åldersgrupper. I den yngsta åldersgruppen finns många som inte röker • snus användning har ökat både bland tjejer och killar. 7% av tjejer snusar dagligen 10% av pojkarna • inom dopning ses inte några ökningar • positiv trend att fler uppger att de aldrig testat narkotika. CAN:s undersökning 2025 var den lägsta mätningen någonsin av användandet av narkotika bland unga • tydlig koppling mellan unga som mår dåligt på olika sätt och som har testat narkotika	Linnea Persson Leif Lundin

	• spel om pengar är vanligast bland män 45 år och uppåt Nuläge från Ingången, alkohol- och drogrådgivning för ungdomar. De ungdomar som kommer till Ingången representerar inte bilden av alla ungdomar i Umeå utan en grupp som aktualiserats via polis, fältgruppen, elevhälsa etc. Intressant från lägesbilden: • generellt är trenden i Europa, Sverige och Umeå sjunkande av alkohol och narkotikaanvändning • de som använder alkohol och narkotika mår ofta dåligt psykiskt • ökad användning av nikotin, spel och semisyntetisk cannabis • narkotika är ofta kopplat till kriminalitet • ungdomar de möter har i princip alltid flera samtidiga utmaningar som exempelvis neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, psykisk ohälsa, trauma, eget normbrytande beteende, skolsvårigheter och rädsla efter hot • föräldrar blir ofta mycket rädda när de fått veta aktuell situation med gängkriminalitet eller hot. • för anhöriga är det många myndighetskontakter kring ungdomen som innebär mycket samordning och stress.	
Spaning: spelberoende och kriminalitet	ANDTS-strategin uppdaterades 2022 med ett nytt område, spel om pengar; S:et i ANDTS. Det finns två centrala begrepp inom detta område: Spel om pengar Aktiviteter där en person satsar pengar eller något annat av värde i syfte att vinna pengar eller andra värdeföremål, och där resultatet styrs av	Cecilia Ravry

	slumpen. Exempelvis lotterier, kasinospel, vadslagning, kortspel om pengar (källa: CAN). Spelproblem De negativa sociala, ekonomiska och hälsomässiga konsekvenserna som spel om pengar kan orsaka. Innefattar allt från enstaka negativa konsekvenser till många allvarliga problem kopplade till spelande, som spelberoende. (källa: Folkhälsomyndigheten) Nuläge: • andelen som uppger att de spelar om pengar har inte ökat • den vanligaste åldersgruppen som uppger att de spelar är 50 år och äldre • det är en ökande trend av personer som uppger att de har spelproblem • den yngre målgruppen visar på störst ökning av spelproblem Spel om pengar är ett stort problem då det berör en ganska stor del av befolkningen. Särskilt sårbara är den unga målgruppen då spelproblem kan leda till många negativa effekter, exempelvis skuldsättning, psykisk ohälsa och kriminalitet. Det finns två kopplingar mellan spelproblem och brottslighet: 1. riskfaktor att rekryteras in i kriminalitet för att kunna betala av sina skulder samt fortsätta sitt spelande. 2. de kriminella göder spelbolagen, pengar som kriminella får genom bedrägerier eller försäljning av narkotika används ofta till spel. Oväntad trend från forskningen: kvinnor bosatta utanför storstäderna är överrepresenterade som gärningspersoner i brott vars främsta drivkraft är spelproblem. Viktigt att vara medvetna om den riskgruppen.	
--	---	--

	Vilket stöd finns att få? Ingången Beroendeenheten Alkohol- och drogmottagningen. Budget och skuldrådgivningen Bra exempel från gymnasiet: Elitidrottsgymnasiet där årskurs 1 får information om spelproblem, dess konsekvenser och var de kan få stöd.	
Krogar mot Knark	Ny kraftsamling mot narkotika i krogmiljön i samverkan mellan kommun, polis, näringsliv och ordningsvaktföreningen. 24 certifierade näringslivsaktörer efter en vår med utbildning, egentillsyn och framtagande av policydokument. Målet är att få bort knarket från krogarna och att krogar ska vara en trygg plats att besöka och arbeta i. Krogar mot knark är en evidensbaserad metod från STAD Stockholm. Arbetet bidrar till förändrade normer samt höjer kompetens och stärker samverkan. Ett problem som polisen upplever är att samverkan mellan de olika parterna inte alltid varit tydligt. Polisen arbetar med att skapa bättre relationer för att arbeta mot gemensamma mål. I krogbranschen är det viktigt att alla inblandade som krögare, serveringspersonal, ordningsvakter och entrévärdar har en gemensam värdegrund; att narkotika är brottsligt och ska motverkas. Detta ser Per har förstärkts genom arbetet med metoden. Anette Andersson som arbetar inom branschen (Facit bar) menar att det är nu arbetet börjar. Nu är utbildningen och certifieringen avklarad och genom att arbeta aktivt i samverkan ska vi ge våra	Robert Kihlberg Per Söderberg Anette Andersson

	gäster en trevlig upplevelse men också en bättre arbetsmiljö för medarbetarna där de kan söka stöd hos varandra samt samarbetsparterna polis, ordningsvaksföreningen och andra nöjesaktörer. Egentillsynen är också en viktig del i denna samverkan. Egentsynen kan krögarna göra själva men de vill gärna göra det i samarbete med tex polis för att få fler perspektiv. 2027 planeras en ny utbildningsomgång som kommer erbjudas de krogar som inte kunde delta vid denna utbildningsomgång.	
Summering	Läget i Umeå inom ANDTS • Generellt sjunkande trend – men de som använder mår sämre och narkotika kopplas allt tydligare till kriminalitet. • Spel om pengar - en riskfaktor för rekrytering. Insatsen – konkret och förankrad • Krogar mot Knark visar att samverkan mellan kommun, polis och näringsliv levererar. • 24 certifierade aktörer är inte ett slutmål utan det är en struktur som är på plats och ett förtroende under uppbyggnad. Helheten – ingen ser den ensam • Polisen, kommunen, Ingången och branschen ser olika delar av samma problem. • Tillsammans täcker vi bilden.	Robert Kihlberg Cecilia Ravry
Korta informationspunkter	Rekrytering vid idrottsplatser – nytt stöd från föreningsbyrån. Under våren utfördes en orsaksanalys med Umebrå, polisen och föreningsbyrån. Det lade grunden till att föreningarna kan söka om medel	Monica Svonni Umebrå samordnare

	för att stärka upp vuxennärvaron under de tider när föreningslivet inte har vuxna på arenorna. Föräldrar/vuxna som ska vara på arenorna får information från föreningarna på hur de ska agera/vad de ska se/ vilka de ska kontakta om något uppstår. Viktigt att poängtera att syftet med närvaron är att öka tryggheten, inte att övervaka. RF-SISU arbetar med att ta fram ytterligare samlad information om just detta som ska vara till stöd för vuxna. Förslag på ny form av lägesbild. Alla kommuner har ett lagbundet ansvar att ta fram lägesbilder vart annat år. Denna lägesbild upplevs ofta som otymplig samt att data snabbt ändras. Tanken är att testa en ny variant med lägesbildsutskick ett flertal gånger per år som blir mer användarvänlig. Målgrupp: förtroendevalda, chefer och strateger. Sammanträdet får ge input till detta förslag genom att via en QR-kod svara på tre frågor. Datum för 2027 års sammanträden: 2027-02-16 2027-04-20 2027-06-15 2027-09-21 2027-12-14	
--	---	--

Antecknat av:

Maria H Andersson